

УПРАВЛІНСЬКА ПІДГОТОВКА МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ» ТА «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)»

Терентьєва Н. О.

доктор педагогічних наук, доцент,

*професор кафедри педагогіки, психології та методики фізичного виховання
Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Підготовка магістрантів в сучасних вітчизняних університетах має низку викликів, одним з основних, на наш погляд, є перегляд навчальних планів з метою їх оновлення відповідно до реальних потреб роботодавців. Працюючи (у своїй переважній більшості) в сфері освіти, фізичного виховання і спорту студенти-магістранти спеціальності «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта (Фізична культура)» Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка стикаються у власній професійній діяльності з різними ситуаціями, де вони мають усвідомлювати доцільність / недоцільність прийнятих управлінських рішень з боку адміністрації, адекватно реагувати на них та чітко передбачати наслідки власних рішень і дій тощо.

Дисципліни управлінського блоку для студентів цих спеціальностей у переважній більшості університетів країни не викладаються. Виходячи з об'єктивної потреби до навчальних планів магістратур відповідних спеціальностей було уведено навчальну дисципліну «Менеджмент в освіті, фізичному вихованні і спорті» загальним обсягом 2 кредити (60 годин). Проектуючи логіку та зміст навчальної дисципліни ми послуговувались науковими напрацюваннями таких вітчизняних (В. Крижко, С. Ніколаєнко, учасників проекту «UDEM») і зарубіжних (І. Адієс, М. Армстронг, Е. Коротков, В. Трайнев) та ін. менеджерів.

Дати повну управлінську підготовку не реально в межах окресленого обсягу, тому логіка викладу та опанування студентами інформаційного матеріалу поєднувалась як у змістові блоки так і за формою роботи у лекційно-практичні. Матеріали для самостійного опрацювання логічно доповнювали змістові блоки, а завдання для модульного контролю передбачали і власні роздуми магістрантів щодо окреслених проблемних питань. Така логіка, на нашу думку, сприяє більш повному опануванню навчальної дисципліни, про що свідчили результати екзаменаційного контролю.

Представимо окремі положення навчальної програми дисципліни [1], які дають змогу скласти уявлення про фахові компетентності та очікувані результати навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент в освіті, фізичному вихованні і спорті» є формування системи знань, умінь і фахових компетентностей, які дозволять ефективно управляти змінами в сфері освіти, фізичного виховання і спорту на засадах аксіологічної парадигми з урахуванням основних світових досягнень теорії та практики менеджменту.

Основними завданнями вивчення дисципліни визначаємо такі:

- актуалізація основних знань та практичних умінь з психології, педагогіки, конфліктології, аксіології для створення інтегрованого базису розуміння основ менеджменту, наукових шкіл менеджменту;
- надання інформації щодо суті змін на рівні особистісного сприйняття та організаційної структури, життєвого циклу процесу змін у проекції на людську свідомість, джерел спротиву змінам та стратегій їх подолання, ролі освітнього керівника/лідера;
- обґрунтування комплексу умов для ефективного впровадження управління змінами в освітньому середовищі, виникнення високоякісного менеджменту в освіті;
- мотивація до дієвого застосування набутої інформації, сформованих знань, умінь та компетентностей у практичній професійній діяльності (сфері фізичного виховання і спорту).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорії, принципи, методи управління; управління, управління змінами в освітній організації; управління якістю освіти; менеджмент у сфері фізичного виховання і спорту.

Міждисциплінарні зв'язки: дієве розуміння та практичне застосування інформації навчальної дисципліни передбачає інтеграцію таких знань з юридичних (нормативно-правових, націє- та державотворчих), соціономічних, філософських, психологічних, педагогічних, спортивних економічних галузей знань, аксіологічних, акмеологічних аспектів, маркетингових, PR та ІК технологій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати:* основні теорії та наукові школи менеджменту; принципи і методи управління, управлінські рішення; психологічні основи менеджменту в освіті (класифікація менеджерів, феномен лідерства); стратегії управління змінами в організаціях; загальні проблеми, механізми і методи управління якістю освіти; особливості діяльності управлінців з питань фізичної культури і спорту (цілі, завдання, регіональні особливості, спортивні установи); права, обов'язки та особисті можливості себе як менеджера в освіті, фізичному вихованні і спорті; *вміти:* діагностувати необхідність змін в сфері освіти; впроваджувати інновації; розпізнавати типові бар'єри для впровадження інновації, ядро спротиву, вибудувати траєкторії/стратегії подолання спротиву; змінювати роль керівника (себе як керівника) в умовах впровадження змін, управління якістю, виникнення якісного менеджменту в професійній діяльності (освіті, фізичному вихованні і спорті); обирати доцільні стратегії управління змінами відповідно до суті змін на рівні особистісного сприйняття та організаційної структури, життєвого циклу процесу змін у проекції на людську свідомість, джерел спротиву змінам; запроваджувати психологічні техніки, маркетингові та PR технології в менеджменті; вибудувати систему прийняття доцільних ефективних управлінських рішень на засадах аксіологічної парадигми управління освітою.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Наукові основи менеджменту. 2. Управління змінами в освітній організації. 3. Управління змінами в різних сферах діяльності (фізичне виховання і спорт). Наведемо інформаційну складову кожного змістового модуля.

Змістовий модуль «*Наукові основи менеджменту*». Менеджмент як міждисциплінарна наука. Провідні наукові школи менеджменту: тейлоризм (школа наукового управління), фордизм, адміністративна система Файоля, система Адієса та ін.; адміністративна школа, школа людських стосунків, школа людського фактору в розвитку менеджменту, школа менеджменту поведінкових

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Харченко Л. М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії*

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»
м. Переяслав-Хмельницький, Київська область, Україна*

Історичним розвитком суспільства обумовлено становлення інформаційного суспільства, і це є закономірним явищем. Зазнають трансформації усі сфери суспільного життя, ми входимо в нову еру, серед найвагоміших ознак якої слід відзначити прискорену інформатизацію та комп'ютеризацію всіх сфер суспільного виробництва, утворення світової мережі комунікаційних зв'язків. Інформаційна епоха – принципово новий етап у розвитку цивілізації, що характеризується новими якісними особливостями у порівнянні з попередніми періодами історії людства, і найголовніше – це те, що у наш час ключового значення набувають інформація та знання.

Аналіз наукових праць, присвячених розгляду інформаційного суспільства, розвитку інформаційних технологій та їх впровадження у сферу вищої освіти, показав, що цей феномен із кожним роком приваблює все більше дослідників. Обсяг праць, присвячених дослідженню ціннісних орієнтацій студентської молоді, є досить значним. Однак, не зважаючи на значну кількість праць, ще й досі не вироблено чіткого визначення соціального аспекту Інтернет-технологій, та їхнього місця в сучасному інформаційному полі. До того ж, немає ґрунтовних досліджень, присвячених аналізу Інтернет-технологій як засобу формування ціннісних орієнтацій студентської молоді [5].

Глобальній комп'ютерній мережі Інтернет належить особливе місце в процесі становлення інформаційного суспільства. Інтернет змінює як життя людини, так і її саму. На планеті поступово зникають просторові та часові розмежування, стираються кордони між державами, об'єднуються в єдину мережу найвіддаленіші куточки. Саме за допомогою мережі Інтернет серед молоді пропагуються певні цінності, світоглядні стереотипи та моделі поведінки. Новітні інформаційні технології, за допомогою Інтернету, впливають на систему цінностей сучасної студентської молоді [4].

Значний внесок у дослідження «всесвітнього павутиння» і віртуальної комунікації, вивчення ролі інформаційно-комунікаційних технологій в умовах становлення інформаційного суспільства зробили А. Арсеєнко, Г. Батигін, Н. Бойко, В. Брижко, Б. Веллман, В. Гавловський, О. Гальченко, А. Гальчинський, В. Гвоздєв, А. Гирич, О. Голобуцький, Б. Докторов, Д. Іванов, М. Згуровський, Р. Калюжний, В. Карпенко, В. Кашпур, С. Мартинюк, Г. Рейнгольд, Н. Толстих, Т. Філіппова, В. Цимпалюк, А. Шадрін, О. Шевчук та ін.

На нинішньому етапі розвитку суспільства проблема цінностей знову займає провідне місце в процесі пізнання соціальної реальності і пов'язано це, в першу чергу, з трансформацією всіх сфер життєдіяльності людини. Процеси у суспільстві, обумовлені переходом від індустріального до інформаційного суспі-

наук. Система сучасного менеджменту: загальний менеджмент, спеціальний, виробничий, фінансовий, інноваційний, стратегічний, оперативний. Теорії менеджменту: теорія Девіда МакКлеланда, теорія управління. Принципи управління. Типи структур управління: лінійна, функціональна, цільова, проектна, матрична, адаптивна, дивізіональна, «венчурні організації». Основні підходи в управлінні. Методи управління в освітньому менеджменті. Психологія менеджменту в освіті. Менеджери освіти, рефлексивне управління, феномен лідерства. Управлінські рішення як результат ефективності роботи менеджера.

Змістовий модуль «Управління змінами в освітній організації». Зміна та її суть. Види змін: заплановані, масштабні, локальні. Характеристика змін. Особливості сприйняття змін на рівні особистості. Типи адаптації до змін (за Роджером). Життєвий цикл процесу змін (етапи змін) у проекції на людську свідомість. Життєвий цикл освітньої інновації. Високоякісний менеджмент в освіті. Підходи до проведення змін. Типові бар'єри для впровадження змін. Спротив до змін на організаційному та особистому рівнях. Стратегії долання спротиву. Стратегії проведення змін (відповідно до часових рамок, глибини змін, мотивів та завдань). Управління якістю освіти. Аксіологічна парадигма управління освітою.

Змістовий модуль «Управління змінами в різних сферах діяльності (фізичне виховання і спорт)». Особливості сучасного ринку праці. Маркетинг і PR в організаціях та різних сферах діяльності. Специфіка професійної діяльності у сфері фізичного виховання та спорту. Діяльність управлінь з питань фізичної культури і спорту: цілі, завдання, регіональні особливості, спортивні установи регіону (на прикладі Чернігівської області). Психологічні техніки, маркетингові та PR технології в менеджменті професійної діяльності (фізичне виховання і спорт). Роль лідера, менеджера та керівника змінами.

Опанування навчальної дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання. Магістранту необхідно описати зміни та скласти програму їх запровадження для підготовки фахівців з фізичного виховання (відповідно до обраного виду спорту) на факультеті університету (з урахуванням таких аспектів як управління діяльністю, зв'язки з громадськістю, організаційна культура, управління персоналом тощо). Це завдання є логічним підсумком навчальної діяльності на лекційних та практичних (семінарських) заняттях.

Виконуючи відповідні завдання студенти занурюються в специфіку організації освітнього процесу на факультеті в контексті загально університетських змін, усвідомлювати причини та наслідки управлінських рішень, вчаться адекватно реагувати на управлінські рішення, вибудовувати власну траєкторію адаптивної поведінки.

Література:

1. Терентьєва Н.О. Менеджмент в освіті, фізичному вихованні і спорті : роб. навч. прог. для студ. ОР Магістр / Н.О. Терентьєва. – Чернігів : Черн. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка, 2016. – 11 с. – (Препринт / Черн. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка: 16)